

“Marka Koruması!”Neden, Nasıl?

Pınar ELMAS

Marka Nedir?

Marka, bir mal veya hizmetin bir başka mal veya hizmetten ayırt edilmesini sağlayan kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işareti içerir.

Marka Koruması ve Tescili

Marka koruması tescil yoluyla elde edilebilir. Bir markanın tescil ettirilmesi, özellikle aynı ya da karıştırılabilecek şekilde benzer bir marka ile ihtilaf oluşması halinde koruma sağlayacaktır.

Birçok kimse, ticari unvanının ve ticari işletmenin ticaret sicilinde tescilinin, eşzamanlı olarak marka koruması anlamına geldiğini düşünmektedir. Bu çok yaygın bir yanlış düşüncedir. Firmanın ticaret sicile kaydı, marka koruması sağlamaz. Bir firmanın ticari unvanı şirketin yasal yapısını tanımlarken, marka, şirketin ürününü/ürünlerini benzerlerinden ayırt etmeye yarar.

Marka Tescili Zorunlu mudur?

Marka tescili zorunlu olmamakla birlikte, tescil, sahibinin marka üzerindeki haklarını ispatlayan ve koruyan en önemli araçtır. Bu nedenle bütün dünyada marka tescili önemle tavsiye edilmektedir.

Hangi Markalar Tescil Ettirilebilir?

1. Ortak Marka

Üretim, ticaret veya hizmet işletmelerinden oluşan, bir grubun mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işarettir.

2. Garanti Markası

Marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işarettir.

3. Ticaret Markası

Bir işletmenin imalatını ve/veya ticaretini yaptığı malları başka işletmelerin mallarından ayırt etmeye yarayan işarettir.

4. Hizmet Markaları

Bir işletmenin hizmetlerini diğer işletmelerin hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işarettir.

Marka Tescil Hakkı

- ❖ Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde ikamet eden gerçek ve tüzel kişiler,
- ❖ Türkiye’de sınai veya ticari faaliyeti bulunan gerçek ve tüzel kişiler,
- ❖ Paris Sözleşmesi’ne veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşması’na üye ülke vatandaşları veya bu ülkelerde ikamet eden ya da, ticari veya ticari ve sınai faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler,
- ❖ Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına kanunen veya fiilen marka koruma hakkı veren ülke vatandaşları

Türkiye’de marka tescili elde etme hakkına sahiptir.

Marka Tescil Başvurusu

Marka tescili için usulüne uygun olarak doldurulmuş olan form dilekçe ile Türk Patent Enstitüsü’ne başvuruda bulunmak gereklidir. Ancak öncelikle tescil edilmesi istenen markanın sektörlere göre hangi mal/hizmet sınıflarında yer aldığı tespit edilmesi gereklidir.

Sınıfların tespiti için ilk önce firmanın faaliyet gösterdiği ana sektörün belirlenmesi, daha sonra ana sektörle ilgili ürün ve hizmetlerin tespit edilmesi gerekecektir.

Sınıfları belirlerken firmanın ileride gerçekleştirmeyi düşündüğü olası ürün ve/veya hizmetlerin de göz önünde bulundurulması faydalı olacaktır. Aksi halde ileriki dönemlerde firmanın yeni alanlara yönelmesi durumunda tescil için yeniden müracaat edilmesi gerekecektir.

Faks ile yapılan marka başvuruları kabul edilmemekte, başvuruların şahsen, posta veya elektronik imza ile internet ortamında yapılması gerekmektedir.

Marka tescil başvuru formu üzerindeki başvuru sahibi bölümüne birden fazla gerçek ya da tüzel kişinin ad veya unvanının yazılması suretiyle aynı markayı birden fazla gerçek ya da tüzel kişi kullanabilir.

Tescil talebinde bulunulacak markanın, daha önce başkası adına tescil ya da başvuruya konu olup olmadığı ön araştırma ile öğrenilebilir. Ön araştırma işlemi ücret karşılığında Türk Patent Enstitüsü'nden talep edilebileceği gibi, Türk Patent Enstitüsü'nün internet sayfasından da yapılabilir.

Marka Tescil Başvurusunda Gerekli Belgeler

Marka tescil başvurusunun geçerli olabilmesi için;

- ✓ Bilgisayarda veya daktilo ile doldurulmuş form dilekçe,
- ✓ 5 adet marka örneği,
- ✓ Marka başvuru ücreti dekont aslının

Türk Patent Enstitüsü'ne teslim edilmesi zorunludur.

Ortak marka veya garanti markası başvurularında ise ayrıca yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak hazırlanmış teknik şartnamenin teslimi gerekmektedir.

Marka Tescil İşlemlerinde Vekil Kullanma Zorunluluğu Var mıdır?

Türk Patent Enstitüsü nezdindeki marka işlemlerinde, Türkiye'de ikamet etmekte olan gerçek ve tüzel kişiler için vekil kullanma zorunluluğu yoktur. Başvuru sahipleri marka ile ilgili işlemleri bizzat kendileri yapabilecekleri gibi vekil aracılığı ile de yapabilirler. Ancak, konu hakkında bilgi sahibi olmayan gerçek ve tüzel kişilerin yanlış işlemler yaparak muhtemel hak kayıplarına uğramamaları için marka vekili kullanmaları tavsiye edilebilir.

Enstitü nezdinde yapılan işlemlerde atanacak vekillerin Enstitü tarafından yetkilendirilmiş ve vekil sicilinde kayıtlı olması gerekmektedir

Türkiye'de ikameti olmayan gerçek ve tüzel kişilerin Enstitü nezdindeki her türlü işlemlerini vekil aracılığıyla yapmaları zorunludur.

Rüçhan (Öncelik) Hakkı

Marka tescil başvurusu, Paris Sözleşmesi'ne üye ülkelerden birinden yapılmış bir başvuruya veya resmi sergilerdeki gösterime dayanıyorsa, ilk başvurudan veya gösterimden doğan bir haktır. Bu hak ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren altı ay içerisinde kullanılmalıdır.

Süresi içerisinde kullanılmayan rüçhan hakkı sona erer.

Markanın Koruma Süresi

Marka tescili başvurusu herhangi bir itiraz gelmediğinde 10-12 ay içerisinde tescil ile sonuçlanır.

1) Enstitü kararlarına itiraz:

Tescil başvurusunda bulunulmuş bir marka, Türk Patent Enstitüsü Uzmanları tarafından 556 Sayılı KHK' nin 7.ve 8. maddelerine göre incelemeye tabi tutulur. Bu inceleme sonucunda markaya red veya kısmi red kararları verilebilmektedir. Bu kararlara tebliğ tarihinden itibaren 2 ay içerisinde itiraz etme hakkı söz konusudur.

2) Bülten İtirazları

Marka, uzman incelemesinin ardından 3 ay süresince Resmi Marka Bülteninde yayınlanır. Bu süre içerisinde 3'üncü kişilerin marka başvurusuna itiraz etme hakkı vardır.

Bu itirazlar genelde benzerlikten kaynaklanan itirazlar olmaktadır. Böyle bir itiraz ile karşılaşıldığında itiraza cevap verme hakkı mevcuttur. İtiraz dosyası ve karşı savunma "Yeniden Değerlendirme Kurulu" tarafından değerlendirilmeye alınır ve marka kabul, red veya kısmi red kararları çıkar. Yeniden Değerlendirme Kurulu'nun kararlarına da ayrıca itiraz etme hakkı mevcuttur.

MARKA TESCİLİNİ ENGELLEYEN TEMEL SEBEPLER

Marka seçiminde markanın tescilini engelleyen sebepleri dikkate almak önemlidir. Marka tescili için yapılan başvurular, aşağıdaki durumlarda "mutlak nedenler" olarak adlandırılan gerekçelerden dolayı reddedilir:

- ❖ Ayırt edici niteliğe sahip olmayan işaretler,
- ❖ Aynı veya aynı türdeki mal veya hizmetlerle ilgili olarak tescil edilmiş veya daha önce tescil için başvurusu yapılmış bir marka ile aynı veya ayırt edilemeyecek kadar benzer olan işaretler,
- ❖ Tescili talep edilen mal veya hizmetler için cins, çeşit vasıf, kalite, miktar, amaç, değer, coğrafi kaynak belirten işaretler,
- ❖ Ticaret alanında herkes tarafından kullanılan veya belirli bir meslek, sanat veya ticaret grubuna mensup olanları ayırt etmeye yarayan işaret ve adları münhasıran veya esas unsur olarak içeren markalar,
- ❖ Tescili talep edilen ürünün doğal yapısından ortaya çıkan şeklini veya bir teknik sonucu elde etmek için zorunlu olan, malın şeklini veya mala asli değerini veren işaretler,
- ❖ Mal veya hizmetin niteliği, kalitesi veya üretim yeri, coğrafi kaynağı gibi konularda halkı yanıltıcı nitelikteki işaretler,
- ❖ Ülke bayrakları, WIPO Uluslararası Patent Bürosu'na korunması için iletilmiş olan ordu veya hanedanlık armaları, ülkelerin ve uluslararası kurumların damgaları ve amblemleri,
- ❖ Dini değerleri ve sembolleri içeren işaret ve adlandırmalar,

- ❖ Kamu düzenine ve genel ahlaka aykırı işaret ve adlandırmalar

marka olarak tescil edilemez.

Markaların Uluslararası Tescili

Bütün sınai mülkiyet haklarında olduğu gibi marka tescili ve koruması da ulusal nitelikli haklardandır.

Dolayısıyla, tescilli bir marka için tescilden doğan haklardan sadece tescil edildiği ülke sınırları içerisinde yararlanılabilir.

Diğer ülkelerde de tescilin sağladığı haklardan yararlanabilmek için markaların faaliyette bulunulan bütün ülkelerde ayrı ayrı tescil edilmeleri gerekir.

Türkiye 1 Ocak 1999 tarihinden itibaren markaların uluslararası tesciline ilişkin Madrid Protokolü'ne taraf olduğu için; Türk vatandaşları, Türkiye'de ikamet edenler veya Türkiye'de ticari ve sınai faaliyette bulunanlar, Türk Patent Enstitüsü aracılığıyla Madrid Protokolü'ne taraf olan 79 ülkede ve Avrupa Topluluğu Markası başvurusunda bulunabilirler.

Madrid Protokolü çerçevesinde yapılan başvurular tescil talep edilen her bir ülkede ayrı ayrı incelenerek, tescil edilip edilmeyeceğine ilgili ülke yasaları çerçevesinde karar verilir. Dolayısıyla, başvurular tescil talep edilen bazı ülkelerde tescil edilirken bazılarında reddedilebilir.

Madrid Protokolü çerçevesinde uluslararası başvuru talebinde bulunabilmek için Türkiye'de tescilli ya da başvuru halinde bir markaya sahip olunması ve uluslararası başvurunun bu markayla uyumlu bir şekilde yapılması gereklidir.

Uluslararası başvuru 5 yıl süre ile ulusal markaya bağımlıdır ve ulusal markanın reddi, iptali ya da hükümsüzlüğü gibi durumlarda uluslararası tescil iptal edilir.

Madrid Sistemini kullanmanın avantajları;

- ✓ Tek bir ücret ödeyerek,
- ✓ Tek bir dilde,
- ✓ Tek bir başvuruyla

sisteme taraf olan ülkelerin tamamında geçerli başvuru yapabilme imkanı vermesidir.

Uluslar arası marka ile ilgili daha sonraki işlemler de tek bir işlemle yürütülür.

Topluluk Markası (CTM)

Topluluk markası Avrupa Topluluğu'na üye ülkelerin tamamında geçerli olan bir marka sistemidir. İnceleme ve tescil işlemleri Topluluk Marka ve Tasarım Ofisi (OHIM) tarafından yürütülmektedir. Topluluk Markası başvuruları doğrudan Topluluk Marka ve Tasarım Ofisi'ne, Topluluğa Üye Ülke Marka ve Patent Ofisleri'ne üye ülkelerde geçerli eşit haklar sağlamaktadır.

Kaynaklar:

- Türk Patent Enstitüsü web sayfası www.tpe.gov.tr
- Türk Patent Enstitüsü Yayınları